GÜLERYÜZ

Yıl 1 sayı 4 25/7/1953 — Cumartesi günleri çıkar, Siyasî, Mizahî, Edebî haftalık halk gazetesi Fiatı: 5 Kuruştur

Demokratların Siyaseti

Her ne kadar Demokratlar hakkında ileri geri söyleniyor ve hattâ Koreye asker göndermekle İnönü siyasetini gölgede bırakmış görünüyorlarsa da, bunlar İnönü kadar harpçi değillerdir. İnönü fırsat bulamadığı için harbe girmemiştir. Yoksa çoklarının iddia ettiği gibi bu harpten Türkiyeyi kurtarması onun hiç de kıymet tarafını teşkil etmez. Almanlara karşı sembolik harp Türklüğe yakışmaz bir haldi. O silâhlı bir harbe girseydi bugün memleket daha demokrat ve halkı veremden, sinir hastalığından kurtulmuş, sıhhatli olacaktı.

İnönü kendinin dünya sulhunda bir yara olduğunu bildiği için çekilmiştir. Hemen her memlekete Amerika kendisi yardım teklif ettiği halde İnönü Amerikadan yardımı kusurlarını örtmek için kendisi istemiştir. Bu da onların bize en az yardım yapılmasına sebep olmuştur.

Evvelâ bir sürü kazalara sebep olan eski püskü tayyareleri vermekle işe başlamıştır. Amerikanın Türkiyeye iktisadî yardımına gelince; bir sürü gayretlerden sonra elde edilen istikrazlardan memleketimiz için pek de ekonomik olmıyan bir faiz yekûnu ortaya çıkacaktır.

Amerika bir tüccar gibi değil de o eski bildiğimiz insaniyet namına dün yaya elini uzatan Amerika halinde olsaydı onu kimse tenkit etmeden kucaklardı. Bizim askerî yardımlar için bir diyeceğimiz yok. Bu bir dünya tevazünü ve manevrasıdır. Silâhlanmak muhakkak harp demek değildir.

İmdi; her şeyden evvel halkımızın refahı mevzuu bahistir. Filvaki bir miktar dünya bankasından bazı kapitalistlere ikrazlar memleketimizde fabrikalar açılmıştır ve bunlar halka bazı iş sahaları açmışlardır. Fakat makinenin ziraate sokulmasile köylerden şehirlere akın eden halkın sebebiyet verdiği işsizlik yanında bunlar devede kulak kalmaktadır. Sonra harp sonrası dünya halkı arasında halkımızın da refaha susaması yeni yeni ihtiyaçlar duyması, uyanması ve bunun yanında küçük bir zümre müstesna bu ihtiyaçlarının tatmininde küçlük çekmesi onun gayri memnun durumunun başlıca izahlarından biridir.

Amerika milyarderleri Pasifikte birer ada satın alabilirler, fakat dünyayı satın almağa paraları yetmez. Onun için Türkiye mecburdur halkının refahını sağlamak için müsavi ve müstakil şartlar altında dünya ile ticaret yapmağa ve bu arada komşu Rusyanın teklif etmekte olduğu ticarî münasebetlerde demokratların bu devletle bir geçmişliği olmamasından iyi neticeler vermesi beklenebilir.

Yusuf AHISKALI

Güleryüzün hayatı

hakkı idi ve böylece Türkiyenin tek bir Partisi olan C. H. P. sine girmiş oldu. Halk Partisi onu mahalle hocasının bu zengin çocuğunu kabul ettiği gibi sevinçle ve ümitle kabul etti. Partinin prensipi yurtta sulh, cihanda sulh.. Sulh onun için iyi idi. Çünkü rahatça yiyip içiyorlardı. Partinin bir kaç umdesi vardı: İnkılâpçılık ve inkılâpçılığın tamamladığı umde dahi devletçilik. Millet az yemeğe alışmış, medeniyet vasıtalarına az ihtiyaç duyuyor. Sonra Osmanlı imparatorluğundan kalan köşede, bucaktaki miraslar halkı geçindiriyordu. Cumhuriyeti kurmak için kan dökülmüş, kan korkusile de halk uslu duruyor. Atatürk gibi kuvvetli bir şahıs ta başta vardı. Her ne kadar inkılâpçılık, devletçilik dünyanın sosyalizme gittiğini görerek Cumhuriyet inkılâbının başında tuttuğumuz yollardan ise de halkın yukarıda saydığımız sebeplerden uslu duruşu itibarile nümunelik olarak bazı tatbikat sahaları bulmuş oldular.

Bizim Güleryüz Partide iyi mevkiler almış oluyordu. Çalışkandı. Sonra başkalarının menfaatine göz yumuyordu, hattâ memnun oluyordu. Çünkü herkes ona benziyordu.

Millî emlâk malları mebuslar tarafından alâkalı daire ile uyuşularak kapatılıyor. Velhasıl Osmanlı imparatorluğunun mirası açıkgözler tarafından paylaşılıyordu. Daha bir sürü «imtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir milletiz» savrulmasına rağmen bir takım mebuslar veya tanıdıklar ticarî imtiyazlar kopararak imtiyazlı sınıflar meydana geliyordu. Komşu devletlerle de dostluk muahedelerimiz, bizi dünya harp tehlikesinden korur gibi herkeste bir rahatlığa düşkünlük ümidi vardı.

Böylece dünya harbi geldi, çattı. Başa İnönü'yu getirdiler. Bir miktar kenarda kalmış ve yüreği yanmış İnönü mühim bir nutuk söyledi: Hürriyetten demvurdu. Harp içinde.. Bitmez tükenmez gibi insana gelen senelerce harp devam ediyordu. Harbe girmemek lâzımdı. Hürriyet vâdeden İnönü; harp zaruretlerile hürriyeti veremiyordu. Halk eskiden hürriyet sizdi, harp içinde de aç kaldı. Düşünecek vaziyette değildi. Harbe girilseydi, müttefiklerin tayınlarından bize de ekmek düşecekti. Kalanlar daha gürbüz olacaktı. Bizim vaziyetimiz hiç bir Balkan memleketinin vaziyetine benzemiyerekti. İnönünün harbe girmemesi memleketin hürriyetinden çok kendi ve kendine

(Sonu arkada)

Bahar derdi

Bahar geldi bahar
Bekledim bir kış mevsimi
Bahar geldi bahar
İşte açtı çiçekler birdenbire
Geldiğine inanmadım yine
Saadet nerede?
Güneşin deniz üzerinde
oynaşmasında mı?
Tomurcukların rahat nefes
almasında mı?
Bahar geldi bahar
İnsanlar karınca gibi
yüzüyorlar.
Sulh isteğile
Ve ibadet ediyorlar bazıları
Ezilirlerken dünya derdile
Bahar geldi bahar
İnsan neler arzular
Ve gidecek bu bahar
Ve ölecek arzular.

M. Şırıl

Gecekonduları İlgilendiren Kanun

Bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki kanun kabul edilmiştir. Bu kanun tasarısı, müphem, lâstikli ve belediyelerin keyfî hareket edecek kadar hükümleri ihtiva etmektedir. Adeta Ankardan bir zat belediyenin fen işleri müdürile karşı karşıya oturmuşlar, vakıfları ve toprak sahiplerini himaye eden biri daha bu tasarıyı masa başında hazırlamışlar. Nasreddin Hocanın hikâyeleri gibi gülünç. Belediye evler yapacak (ama ne zaman?) bunu istediği fiata satacak ve Gecekonducunun bu suretle, gayri sıhhi veya imar plânına uygun olmıyan evini yıkacak.

Sonra bina sahibile veya vakıfla uyuşulduğu takdirde Gecekonducu yerinde kalabllecek.. vesaire vesaire..

Bu tasarıyı hazırlamadan evvel insanın Gecekonduda yaşaması, Gecekonduların vaziyetini iyi öğrenmesi lâzımdı. Bir iki yüz lirayı zor biriktirip bir miktar malzeme ile başını sokacak bir yer yapan ve şehirde çalışmağa mecbur vatandaşı ödeyemiyecekleri bir fiatla ve yine ödeyemiyecekleri taksitlerle nerede olduğu henüz bilinmiyen ev veya arsa almağa zorlamak bu dâvayı milletin ihtiyacına göre halletmez. Gecekondu sahiplerile ve onların derneklerile temasa geçilmeden böyle bir kanun yapılmamalıydı.

Gecekondu işini imar bakımından yaradır, diyorlar ve bu yaradan bazı kibar efendiler yürek bulantısı duyuyorlar. İnsan kusurlu evlâdını öldürür müş Onları yaşatmak lâzım.. Bir evlât gibi.. İyi ilâç yazacak kanun reçetesi ve bakım istiyorlar.

Kundura işçilerinin bugünkü durumu

— Osman İşci —

Teşkilâtsız, ne yapmak istediklerini bir türlü kestiremez kararsız bir haldedirler. İşçisi şikâyetçi, işvereni şikâyetçidir.

1 — İşçiler şikâyetçidir: Saati mesaileri yok. Çalıştıkları yerler gayri sıhhi (insan oğlunun katiyyen tahammül edemiyeceği kadar berbat). Yarınından hiç bir suretle emin değil. Çünkü iş kanununa tâbi değil. Sigortalardan tabiatile faydalanamıyor. Her gün artan hayat pahalılığı karşısında mecalsiz kalıyor. Çünkü yevmiyesi mahduttur. Yulafın, kaplıcanın, fasulye tanesinin borsası bulunduğu bu memlekette iş borsası yoktur ki onun yevmiyelerini her gün değişen hayat şartlarına göre ayarlasın. 946 senesinde cemiyetler kanunundaki yapılan son değişikliğe, denize düşennin yılana sarıldığı gibi sarılarak, sendika kurdular. Kısa bir teşkilât devresinden sonra Örfî idarece kapatıldı. Sendikaların kapatılmasile memleketten bu ihtiyacın sökülüp atılamadığını bilen hassas Halk Partisi işi müstacelen ele aldı ve 947 senesinin 28 Şubatında Sendikalar kanunu müstacelen kabul edildi. Müstacelen kabul edildi ki sebep büyüktür. Çünkü Birleşmiş Milletler anayasasına imza koymuş bir milletiz. Böylelikle demokrasi prensiplerini kabul etmiş olduk. Demokratik mânası ise kim ne gibi tevillerle kendi istediği şekle sokmak isterse istesin bir memlekette tek dereceli intihap, siyasî partilerin birden fazla olması, işçilerin sendika kurma hürriyetinin tanınması, vicdan, din ve fikir hürriyetinin kanunî teminat altında bulunması, bilûmum muasır içtimaî müesseselerin mevcudiyeti demektir. Böylelikle sendika kanununun müstaceliyet sebebi kendiliğinden ortaya çıkar.

949 senesinin başlarında ikinci bir ayakkabıcı işçileri sendikası kuruldu. Zamanın tedhiş havası sönmemişti. Sağdan, soldan yapılan tehditler bizzat Vali Lûtfi Kırdar'ın sendika idarecilerinden Yorgi Trikopis'e: «Sen sendikacılık yapma; senin ismin Yorgi'dir» demek suretile sendikadan uzaklaşmasına sebep olmuştur ve buna benzer bir çok sebeplerle sendika daimî bir baskı altında tutulmuş ve sendika ancak yedi ay gibi kısa bir zaman sonra kapanmağa mecbur bırakılmıştır. 950 senesinin seçimleri yapıldı. C. H. P. nin 25 senelik kötü icraatarile millet üzerinde bıraktığı fena tesir, yarattığı hoşnutsuzluk bir yeni gelenin eskisinde daha iyi olacağını düşünerek Demokrat Partiye reyler verildi. Esasen Demokrat Parti işçiye grev hakkının dahi verilmesi lâzım geldiğini âvaz âvaz haykırıyordu. 14 Mayıs 950 tarihinde yapılan seçimde intihabatı Demokrat Parti kazandı. İşçilerin de Büyük Millet Meclisinde temsil edilmiş olması for maliitesine itina edilerek iki tane de sendika idarecilerinden işçi milletvekili Millet Meclisine girdi.

D. P. nin ilk Çalışma Bakanı Hasan Polatkan işçi mebusları yanına alarak iş yerlerini tetkik gezisine çıkacağını ve bir çalışma konferansının hazırlanacağını haber verdi. Bu halden çok memnun olarak ümide düşen sendikacıların neşesine pâyan yoktu. Bu hızla ayakkabı işçileri sendikasını 950 senesinde tekrar kurdular ve el'an ayakta uyuklamaktadır. Çünkü memleketteki umumî baskı kalklardan, çalışma mevzuatından müsavi menfaatlendirmeğe çalışmak oldu ğunu bildirmektedirler. Demek oluyor ki işçilerin elde edemedikleri hak ve menfaatleri işverenler sağlayıp işçilere lütfedecekler.

İşte sendikalarımız bu şartlar için dedir. Böylelikle fonksiyonunu yapamayıp işçilere faydalı olamamaktadır.

2 — İşverenler şikâyetçidir: Çünkü yanlarına aldıkları bir işçi hiç bir kayıt ve şarta tâbi değildir. Kendisinde hiç bir suretle mesuliyet hisset memektedir. İşçi bugün bir işverene gelir, işçi lâzımsa geleyim diye teklif yapar. Yalnız kendisinin eski yerine bir miktar borçlu olduğunu ilâve eder. Bu borçlar beş lira ile altı yedi yüz lira arasındaoynamaktadır. Bu bir teamül haline gelmiş, ismi de Pulatka'dır. Yeni işçi alan işveren işçinin eski yerine borcu olan parayı verir, işçi gelir çalışmağa başlar. Ertesi gün veya hafta başka bir iş

Souu gelecek sayıda

Güleryüzün hayatı

benzeyenlerin tahakkümünü ve rahatlığını istediği içindi.,

Gelecek sayı: Güleryüz'ün Halk Partisindeki durumu.

Çift çiftlik sahibi bir zenginin oğlu idi. Gençliğinde gayet gururlu bir delikanlı olarak tanınmıştır. Halbuki tanıdıklara karşı öyle değildi. Sırf terbiyesi, içtimaî vaziyeti icabı öyle gururlu duruyordu. İnsanlara yanaşmak lâzımdı. Her ne kadar balolara, toplantılara gidiyorsa da bu insanlarla kaynaşmak demek değildi. Oralarda daha çok kadınlara görünmek ihtiyacile gidiyordu. Kadınlar da bir parça cana yakın insan ister. Acı çekmiş dertten anlar. Bununla beraber Güleryüz kadınlarla konuşurken serbest konuşur. Tabiî olmağa çalışır. Fakat gelgelelim kadın onun bu hareketlerinde gururunu hisseder.

Evlenmek te istiyordu. O halde çok akıllı bir kadının onu anlayarak münasebet kurması icap ediyordu. Eh hayırlısile onlar oldu. Şişmanca, ayak bilekleri kalın akıllı bir hanımla evlendi.

Sayın bir baba ile çiftliği, bunun üzerine bir hukuk tahsili onu cemiyetin direklerinden biri yapmağa namzetti. Şüphe yok ki balo malo gördüğü için bu masnu direkleredn addedilir. Bu kadar baba vergisi ve eksik etmiyen bir miktarda şahsî çalışkanlığile siyasî hayata atılmak

Sonu geleçek sayıda

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eder
Yusuf AHİSKALI
Abonesi: Senelik 250 kuruş
Basıldığı yer: Arkadaş Basımevi
İzzettin Han 30

30 Temmuz 1950